

Vikingatiden på en sida

Runor, runstenar och livet för över tusen år sedan · åk 4–6

När var vikingatiden?

Vikingatiden brukar räknas från slutet av 700-talet till mitten av 1000-talet, alltså för ungefär 1 000–1 200 år sedan. I Sverige tar den slut när kristendomen blir allt vanligare och landet börjar styras mer av kungar.

Hur bodde och levde man?

De flesta var bönder som odlade säd och hade djur. Man bodde i långhus av trä, ofta med en eldstad i mitten. Barn hjälpte till med vardagssysslor. Handlare, hantverkare och krigare fanns också.

Handel och resor

Vikingarna reste långt med skepp, både för att handla och för att ta sig fram på floder och hav. Handelsplatser som Birka i Mälaren var viktiga mötesplatser. Där möttes varor och idéer från många länder.

Vad är runor?

Runor är en gammal skrift där tecknen är gjorda av raka streck, så att de var lätta att rista i trä, sten och metall. Under vikingatiden användes 16 runor, den yngre futharken. Namnet futhark kommer av ljuden i de sex första runorna.

Vad är en runsten?

En runsten är en resta sten med runor på. Många stenar restes till minne av en person som dött och berättar vem som lät resa den. Det finns flera tusen runstenar i Sverige, flest i Mälardalen. Många var ursprungligen målade i starka färger, men färgen har försvunnit med tiden.

Gudar och tro

Före kristendomen trodde många på de nordiska gudarna, till exempel Oden, Tor och Frej. Berättelserna om dem fördes vidare muntligt och skrevs ner först långt senare.

Runalfabetet: skriv ditt namn med runor

f

u, v, w

th

o, å

r

k, g

h

n

i, e, j

a, ä

s

t, d

b, p

m

l

R, y

Stava efter ljud, inte efter bokstäver: x blir k + s, och z blir s. Rista sedan en egen minnessten över något du vill komma ihåg.